

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

MAMLAKA YA EPZ (EPZA)

**MAFANIKIO KATIKA KIPINDI CHA MIAKA MITATU YA SERIKALI YA
AWAMU YA SITA YA MHE. SAMIA SULUHU HASSAN, RAIS WA JAMHURI
YA MUUNGANO WA TANZANIA**

FEBRUARI, 2024

1. Utangulizi

Taarifa hii inalenga kuelezea mafanikio kwa kipindi cha miaka mitatu ya serikali ya awamu ya sita ya Mhe. Samia Suluhu Hassan, Rais wa Jamhuri ya Muungano wa Tanzania katika muktadha wa taswira ya uwekezaji kupitia program za Maeneo Maalum ya Kiuchumi zinayosimamiwa na Mamlaka ya EPZ. Viashiria vikuu vinavyotumiwa na Mamlaka ya EPZ ni thamani ya mtaji unaowekezwa, ajira mpya zinazotarajiwa pamoja na Mauzo ya nje.

2. Taswira ya Uwekezaji katika Maeneo Maalum ya Kiuchumi

Taswira ya uwekezaji katika Maeneo Maalum ya Kiuchumi katika kipindi cha miaka mitatu ya Serikali ya awamu ya sita chini ya uongozi wa Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan kuanzia Machi 2021 hadi Februari 2024. Kwa mujibu wa viashiria vikuu vinavyotumiwa na Mamlaka ya EPZ, kasi ya wawekezaji wanaoonyesha nia ya kuwekeza Tanzania imeongezeka hivyo kupelekea thamani ya mitaji inayowekezwa ndani ya nchi na fursa za ajira mpya zinaendelea kukua.

Tathmini ya Miaka Mitatu chini uongozi wa Mhe. Rais wa awamu ya sita imeonyesha kuwa na mafanikio makuaimekuwa ya mafanikio, ambapo jumla ya Miradi 45 imesajiliwa na EPZA katika mbalimbali nchini kupitia leseni za EPZ na SEZ, miradi mingine ikiwa ndani ya Maeneo Maalum ya Kiuchumi na Mingine ikiwa imewekezwa katika Maeneo binafsi ya wawekezaji. Miradi hiyo imeleta mitaji ya jumla ya dola za Marekani milioni 1171.97, na kuongeza ukuaji wa mauzo ya nje yenye thamani ya dola za Marekani Milioni 397.64 na ajira zipatazo 20,674. Aidha, miradi hiyo imejikita katika sekta zinazozalisha bidhaa zitokanazo na Kilimo (*Agro Processing*), Bidhaa za Viwandani (*Industrial Activity*), Bidhaa za Mifugo, Bidhaa za Kemikali, Bidhaa za Madini na Bidhaa za Mazao ya Misitu.

Mafanikio haya yamepatikana kwa kipindi cha miaka mitatu kuanzia Machi 2021 hadi Februari 2024 kutokana na mazingira mazuri ya biashara yaliyowekwa na Serikali awamu ya sita chini ya uongozi wa Mhe. Dkt. Samia Suluhu Hassan anavyoendelea kuhamasisha uwekezaji nchini kwa njia mbalimbali.

3. TAARIFA YA MAENDELEO YA MIRADI

a. Mradi wa Bagamoyo SEZ

Mradi wa Eneo Maalum la Kiuchumi la Bagamoyo ("*Bagamoyo Special Economic Zone*" au "*BSEZ*"), ni mradi wa Taifa wa Kielelezo ("*National Flagship Project*") katika kutekeleza azma ya kufikia lengo la Tanzania kuwa na uchumi wa kati na endelevu ambao mhimili wake mkuu utakuwa ni viwanda kama sekta kiongozi. Mradi huu unahusisha ujenzi wa bandari ya kisasa na ya kimataifa ambayo itatumika kama njia mojawapo ya usafirishaji wa bidhaa za kimataifa. Mradi wa bandari utaunganishwa na mradi wa ujenzi wa eneo la viwanda ambalo litatoa fursa za kutengeneza bidhaa mbalimbali pamoja na kuongeza thamani za bidhaa kwa ajili ya mauzo ya ndani na nje ya Nchi.

Katika kipindi husika, Mamlaka kupitia Mtaalam Mshauri ABECC ya Chuo Kikuu Ardhi imekamilisha kuhuisha upembuzi yakinifu (*Feasibility Study*) na Mpango Kabambe (*Master Plan*) katika eneo husika. Kwasasa Mamlaka inaendelea na ujenzi wa barabara kwa kiwango cha lami (*Asphalt Concrete*) yenye urefu wa Km. 3 katika eneo Bagamoyo SEZ lililoanza kujengwa viwanda lililopo Zinga chini ya usimamizi wa Wakala wa Barabara za Mjini na Vijijini (TARURA). Mkandarasi alianza kazi rasmi tarehe 19 Januari, 2023. Hadi sasa Mkandarasi amekamilisha kazi husika kwa asilimia sitini (60.9).

b. Manyara SEZ

Mradi huu ni kwa ajili ya uanzishwaji wa viwanda vya kuchakata madini ikiwemo madini ya Tanzanite, kuchakata mazao ya kilimo na mifugo kwa sababu malighafi hizo zinapatikana kwa wingi katika Mkoa wa Manyara na Arusha. Hii inatokana na utajiri mkubwa wa aina mbalimbali za madini yaliopo katika eneo hili ikiwemo Tanzanite ambayo haipatikani sehemu nyingine yoyote duniani. Eneo hilo lina ukubwa wa hekta 406 na lipo katika kijiji cha Kandasikra likipakana katika mji mdogo wa Mirerani, Wilaya ya Simanjiro, Mkoa wa Manyara.

Katika kipindi husika Mamlaka ya EPZA kwa kushirikiana na Mshauri Elekezi (*Consultant*) ambaye ni Taasisi ya *Bureau for Industrial Cooperation* (BICO) ya Chuo Kikuu cha Dar es Salaam imeendelea na utekelezaji wa kazi ya Upembuzi Yakinifu na kuandaa Mpango Kamambe wa eneo la Manyara SEZ ili kuliandaa kwa ajili ya uwekezaji. Hadi sasa Mshauri amekamilisha kazi hiyo kwa asilimia tisini (90).

c. Nala SEZ

Eneo hili limepangwa kuendelezwa kwa ajili ya kuyaongezea thamani mazao ya kilimo, uwekezaji wa viwanda vya vifaa vya Ujenzi, Viwanda vya madawa, viwanda vidogo (Light Industry) na pia uwekezaji katika utoaji huduma za msingi. Mazao yanayolengwa ni hususani Alizeti, Zabibu na Karanga. Eneo hili liko katika Mkoa wa Dodoma na lina ukubwa wa ekari 1,500.

Katika kipindi husika Mamlaka ya EPZ imelipa ililipwa na kukamilika tarehe 18 Agosti, 2023 kwa Jiji la Dodoma ikiwa ni fidia ya eneo la Nala.

d. Kwala SEZ

Eneo la Kwala SEZ ni eneo ambalo Mamlaka ya EPZ imekabidhwa ikiwa ni mbadala wa eneo la Kituo cha Ugavi na Biashara Kurasini baada ya uamuzi wa Serikali kupitia kikao kilichofanyika tarehe 2 Aprili, 2022 kuhamisha umiliki wa eneo lote la Kurasini kwa Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari (TPA). Serikali ilielekeza EPZA ipewe eneo lenye ukubwa wa ekari 100 katika eneo la Bandari Kavu la Kwala na TPA igharamie ujenzi wa miundombinu ya msingi (Barabara, umeme, mifumo ya maji safi na maji taka, njia za mawasiliano na ujenzi wa jengo la Utawala). Hati ya eneo tayari imepatikana na Mamlaka imekamilisha hadidu za rejea ili kumpta mtaalam wa kuandaa michoro na gharama za miundombinu ya msingi na kuziwasilisha katika Mamlaka ya Usimamizi wa Bandari.

e. Ruvuma SEZ

Eneo hili limepangwa kuendelezwa kwa ajili ya kuyaongezea thamani mazao ya kilimo. Eneo hili liko katika Halmashauri ya Manispaa ya Songea Mkoa wa Ruvuma na linaukubwa wa Hekta 2,033. Aidha, wakati zoezi la uhakiki (disclosure) na ulipaji fidia wa awamu ya pili likiendelea walijitokeza wananchi ambao walikuwa na nakala za fomu za uthamini wa uwandani lakini majina na taarifa zao hazipo kwenye Jedwali lililoidhinishwa mwaka 2009 na Mthamini wa Manispaa pia hakuwa na kumbukumbu za taarifa zao. Kwa sasa suala husika lipo katika uchunguzi na malipo ya fidia yataendelea mara baada ya kukamilika kwa uchunguzi huo.

f. Mradi wa maboresho ya mifumo ya utoaji wa huduma kwa wateja kwa kutumia TEHAMA

Katika kipindi cha kuanzia Mwezi Julai, 2023 hadi Septemba, 2023, Mamlaka kwa ufadhili wa TradeMark Africa (TMA), imeendelea na ujenzi mfumo wa TEHAMA wa utoaji huduma kwa pamoja kwa wawekezaji (EPZA Business Facilitation Portal). Lengo la mfumo huu ni kuhakikisha Mamlaka inaboresha utoaji huduma kwa wawekezaji. Mfumo huu utasaidia Mamlaka kutoa huduma zake kwa ufanisi.

Mfumo upo kwenye hatua za mwisho za majaribio ya kuunganisha (integrate) mfumo wa malipo serikalini (Government electronic Payment Gateway – GePG) na mfumo wa EPZA wa kielektroniki (EPZA BFP) ili kuwezesha malipo kwa kutoa Ankara pepe. Timu ya Wataalam kutoka Wizara ya Fedha (GePG), EPZA na InfoWise Systems Ltd inaendelea na majaribio ya mwisho kabla ya kuanza kutumika. Aidha, Mamlaka

ya EPZA imeendelea kutumia mfumo wa MUSE katika kufanya malipo yote ya Mamlaka ya EPZA.

4. Hitimisho

Mamlaka ya EPZ imejipanga kutekeleza majukumu yake kwa mujibu wa sheria na kuhakikisha kuwa uwekezaji katika Maeneo Maalum ya Kiuchumi unaendelea kukua na kuleta matokeo chanya katika uchumi sambamba na malengo ya Serikali ya kukuza uwekezaji na kujenga Tanzania ya viwanda. Ili kufanisha azma hiyo, Mamlaka imepanga kuendelea kutekeleza miradi yake na kutangaza fursa mbalimbali za uwekezaji zilizopo nchini, kusajili viwanda kutoka ndani na nje ya nchi pamoja na kutoa huduma bora kwa wawekezaji wake kupitia dirisha la pamoja (*One Stop Service Centre*) ili kuweza kuhimili ushindani katika anga za uwekezaji kimataifa kwa manufaa ya nchi yetu.